

## ΑΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Η όδική σύνδεση Νεοχωρίου — Αράχωβας πραγματοποιήθηκε επιτέλους.

Ήταν ένα έργο, που ταλαιπώρησε για μία δεκαετία τις δυο γειτονικές Κοινότητες.

Πολλοί κάτοικοι και των δυο Κοινοτήτων, πίστεψαν στο έργο αυτό κι εργάστηκαν για την πραγματοποίησή του.

Άλλοι το πολέμησαν με πείσμα.

Πέρασε από πολλές παρεξηγήσεις, από σφάλματα, από εγωισμούς, μα στο τέλος επικράτησε η λογική και ο δρόμος έγινε.

Χαιρετίζουμε τη διάνοιξη του όχι μόνο σαν ένα έργο, που θα ωφελήσει και θα εξυηρητήσει αφάνταστα τους κατοίκους της περιοχής, αλλά και σαν σταθμό συνεργασίας των δυο Κοινοτήτων, που αδελφωμένες θα μπορέσουν, να πετύχουν πάρα πολλά για την εγκαταλειμμένη όρεινη περιοχή μας.

ΤΟ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

## ‘Απ’ τή δραστηριότητα του Συλλόγου μας

1. Στις 21.3.1978 εκπρόσωποι του Συλλόγου μας επισκέφθηκαν τον Υπουργό Έσωτερικών κ. Στράτο και του εξέθεσαν τα προβλήματα, που απασχολούν το Χωριό μας.

Ο κ. Υπουργός άκουσε με προσοχή τους εκπροσώπους του Συλλόγου μας, έδειξε ζωηρό ενδιαφέρον για τα ζητήματα του Χωριού μας και υποσχέθηκε τη λύση των προβλημάτων του.

Εμπρακτική απόδειξη του ενδιαφέροντός του για το Χωριό μας και τα ζητήματά του είναι η διάθεση των παρακάτω πιστώσεων: 50.000 δρχ. για τη βελτίωση του ύδραγωγείου του Χωριού μας και 50.000 δρχ. για τη βελτίωση του εσωτερικού οδικού δικτύου του Χωριού μας.

2. Στον Υφυπουργό Προεδρίας της Κυβερνήσεως κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΝ ΤΣΑΛΔΑΡΗΝ στείλαμε το παρακάτω Τηλεγράφημα:

Έχομε την τιμή να επανέλθουμε σε παλιότερο αίτημα μας, που απευθύναμε στις υπηρεσίες σας με το υπ’ αριθμ. 63)3.3.76 έγγραφό μας, με το οποίο ζητούσαμε την τοποθέτηση άναμεταδότη, για την τηλεοπτική κάλυψη του όρεινου Χωριού μας Νεοχωρίου Ναυπακτίας, δεδομένου ότι δεν καλύπτεται από κανένα Τηλεοπτικό δίκτυο της Χώρας μας.

Επειδή μέχρι τώρα η Ε.Ρ.Τ. δεν έλαβε καμιά μέριμνα για την ικανοποίηση του αιτήματός μας, Σας παρακαλούμε και πάλι, να δώσετε το γρηγορότερο δυνατό λύση στο τόσο σπουδαίο πρόβλημα για το άπομακρυσμένο αυτό Χωριό της Όρεινης Ναυπακτίας, το οποίο στερείται κάθε άλλου ψυχαγωγικού και μορφωτικού μέσου.

Μετά τιμής

Το Διοικ. Συμβούλιο

## Η ΓΕΝΙΑ ΤΩΝ ΖΩΤΙΚΩΝ

Άγαπητέ αναγνώστη,

Άμα δεν είσαι σαββατογεννημένος, καλά θα κάμεις, προτού διαβάσεις ετούτη δώ τη στήλη, να βάλεις λιγάκι λιβάνι στη φωτιά, μην πεταχτεί κανείς απ’ τους ρεματιανούς, που σύμμασά δώ πέρα και βρείς τό... διάβολό σου.

Και λίγο σκρούμπο αν κάμεις, πάλι το ίδιο κάνει.

Ήσυχος θα ‘σαι απ’ αυτούς. Μονάχα από μένα κομμάτι θα υποφέρεις. Βλέπεις, τὰ ξόρκια δὲ με πιά νουν.

Έμένα σὰ με βαρεθείς, ξέρεις τὸ φάρμακό μου. Άλλάζεις στήλη και στή στιγμή με ξεφορτώνεσαι.

Άν πάλι, σώνει και καλά, θέλεις νὰ με διαβάσεις, τότε... καλή υπομονή!

Και τήρα! Τὸ σκρούμπο μὴ ξεχάσεις!

Η ΛΑΜΙΑ: Πολλά είναι φίλοι μου, τὰ ζωτικά, που ἀπαντὰ κανέναν, ὅταν τις νύχτες περπατᾷ. Νεράιδες, στοιχειά, βρουκόλακες...

Μὰ ὅς κάμουμε ἀπὸ τὴ Λαμία τὴν ἀρχή. Βλέπετε, οἱ κυράδες πάντοτε προηγούνται, και στὰ δαιμονι-

κά ακόμα.

Άλλά τι είναι ἡ Λαμία;

Εἶναι δαιμονικό. “Ενα ἀπ’ τὰ πολλὰ «ἔξω ἀπὸ δώ», που βρίσκονται στή γῆ. Παρουσιάζεται πάντοτε σὰ γυναίκα. “Άλλοι τὴ θέλουνε μεσόκοπη, ἄσκημη, κατάμαυρη κι ὀλόστεγνη σὰ γύφτισσα. “Άλλοι τὴν προτιμοῦνε καλονιά, παράμορφη και λαμπροφορεμένη.

Γούστα, βλέπετε, εἶναι αὐτά.

Ποιοὶ ἔχουν τὸ δικίο μετὸ μέρος τους; Δὲν ξέρω. Δὲν ἔτυχε τὴν ἀφεντιά της γιὰ νὰ ἰδῶ.

Πάντως οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας που ἦταν εἰδικοί σ’ αὐτά, κακιά τὴν ἤθελαν κι αὐτοί.

Και τὸ τραγοῦδι ἄσκημη τὴ θέλει και κακιά.

Άκούστε το:

Πέντε χιλιάδες πρόβατα ἔννια ὄρφοι τὰ βόσκουν.

Οἱ πέντε πᾶν γιὰ τὸ φίλι, οἱ τρεῖς (γιὰ τὴν ἀγάπη.

Τὸ Γιάννο ἀφήνουν μπιστικό, τὸ Γιάννο (νο ζυγουριά.

—Φύλα, Γιάννο μ’, τὰ πρόβατα, (κυβέρνα τὰ ζυγούρια.

● Συνέχεια στή 2η σελίδα

## Η ΜΑΓΙΑΤΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Στις 14 Μαΐου ὁ Σύλλογός μας που ἔδρευε στήν Ἀθήνα πραγματοποιήσε κι ἐφέτος τὴν καθιερωθεῖσα πλέον ἀνοιξιάτικη ἐκδρομὴ στὸ Μ. Σπήλαιο, Καλάβρυτα και Ἀγία Λαύρα. 200 περίπου Νεχωρίτες κάθε ηλικίας ἀναχώρησαν τὴν Κυριακὴ τὸ πρωὶ ἀπὸ τὴν πλατεῖα Ταχυδρομείου, γεμάτοι χαρὰ και συγκίνηση και συνταξίδεψαν, τραγούδησαν και κουβέντισαν 307 χιλιόμετρα περίπου. Σκοποὶ τῆς ἐκδρομῆς ἦταν τὸ ἀντάμωμα τῶν συγχωριανῶν μας, ἡ γεωγραφική, ἡ ἱστορική και θρησκευτικὴ γνώση τῆς περιοχῆς που πήγαμε.

Μὲ τὴν ταπεινὴ μας γραφίδα θὰ προσπαθήσουμε νὰ περιγράψουμε συνοπτικά τὰ θρησκευτικά, ἱστορικά και τραγικά μέρη τῆς περιοχῆς τῶν Καλαβρύτων και τὴν ἐκδρομὴ μας. Τὰ 4 πούλμαν μετὸς Νεχωρίτες πέρασαν ἀπὸ τὴν Κορινθίαν, μπήκαν στήν Ἀχαΐαν, σταμάτησαν στήν Ἀκράτα και ἀπὸ ἐκεῖ ἀνάμεσα σὲ μιὰ καταπράσινη φύση με ἀπίστευτες ὁμορφιὲς ἀνηφόρισαν πρὸς τὴν περιοχή Καλαβρύτων. Δεξιὰ και ἀριστερὰ Ἀγροκτήματα με κερασσιὲς κατάρortes ἀπὸ ἄγουρα κεράσια. Ἐκεῖ θυμηθήκαμε τὴ Μουρτου — θρύση και τὶς τσαπουρνιὲς τοῦ Χωριοῦ.

Δεξιὰ ὅπως προχωροῦσαν τὰ πούλμαν, διακρίναμε ἕνα ὁμορφο χωριό, που λέγεται Ζαχλωροῦ και κοίτεται στὸ ρέμα. Δίπλα ἀπὸ τὸ ρέμα τῆς Ζαχλωροῦ περνάει τὸ τραῖνο που ἀνεβαίνει τὸν ὀδοντωτὸ σιδηρόδρομο. Ὅπως μᾶς εἶπαν, τὸ χωριὸ αὐτὸ τὸ βύθισε στὸ πένθος κα ἰστὸ αἷμα ὁ στρατὸς κατοχῆς.

Μετὰ ἀπὸ ἀρκετὸ ἀνηφόρισμα φθάσαμε στὸ Μέγα Σπήλαιο, στὸ Μέγα Μοναστήρι, ὅπως μετὸ νόμισαν. Τὸ Μέγα Σπήλαιο εἶναι πολαιστοτάτη ἱστορικὴ Μονή, που χτίστηκε τὸ 362 μ.Χ. ἀπὸ τὰ ἀδελφία Συμεῶνος και Θεοδώρου ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκη. Στὴ θέση αὐτὴ ἀνευρέθηκε εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, ἔργο τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκά. Τὸ 1448 τὸ μοναστήρι ἐπισκευάστηκε ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Κων/νο Παλαιολόγο. Κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν ὑπῆρξε ἐστία Παιδείας, ἔχει ἀξιόλογη βιβλιοθήκη και σπουδαία κειμήλια (Σταυροὺς με διαμαντόπετρες, λειψανα ἁγίων και λοιπά.).

Τὸ Μεγαλόπρεπο αὐτὸ μοναστήρι, γρανιτένιο κάστρο τῆς ὀρθοδοξίας, ὑπέστη μεγάλες πυρκαϊὲς και τελευταία ἀπὸ τοὺς Γερμανούς.

Ἐκεῖ ἀνταμωθήκαμε με ἀρκετοὺς Νεχωρίτες που διαμένουν στήν Πάτρα και ἤρθαν ἀποκλειστικά γιὰ τὴν ἐκδρομὴ τῶν συγχωριανῶν τους. Μπήκαμε στήν ἐκκλησίαν, ἀνάψαμε τὸ κεράκι μας και μετὰ γυρίσαμε ὅλους τοὺς χώρους τοῦ Μοναστηριοῦ και γνωρίσαμε ὅσο βέβαια γίνεται σὲ λίγο χρόνο. Προσκυνήσαμε τὴ Σεπτὴ εἰκόνα τῆς Παναγίας, εἶδαμε τὴ χαράδρα ὅπου γκρεμίσανε οἱ Γερμανοὶ τοὺς μοναχοὺς, ἀπολαύσαμε τὶς φυσικὲς καλλονὲς τῆς γύρω περιοχῆς, τὰ χελιδόνια που σπάθιζαν στὸν ἀέρα, φωτογραφηθήκαμε και γυρίσαμε στὰ πούλμαν.

Άναχωρήσαμε γιὰ τὰ Καλάβρυτα, στὰ ὁποῖα δὲν σταματήσαμε, ἀλλὰ προχωρήσαμε γιὰ τὴν Ἀγία Λαύρα. Ὅταν φθάσαμε στήν Ἀγία Λαύρα ἦταν μεσημέρι. Πρῶτο μας καθήκον ἦταν νὰ προσκυνήσου-

με τὴν Ἱστορικὴν Ἐκκλησίαν, «που πρωτοφύσησε τῆς λευτεριάς ἡ αὔρα». Ρίγη συγκινήσεως και ὑπερφανείας αἰσθανθήκαμε ὅλοι, γιατί βρισκόμασταν στὸ Φρούριο τῆς πίστεως και στήν κορῶνα τῆς Νίκης τοῦ 21.

Κι ἐδῶ οἱ καταραμένοι Ναζῆδες βεβήλωσαν τὰ ἱερὰ και ὅσια και δὲν σεβάστηκαν τὰ Ἀθάνατα Μνημεῖα τοῦ ἔθνους. Στὸν Πλάτανο ἀπὸ κάτου θανατώθηκαν φριχτὰ οἱ εὐσεβεῖς μοναχοί. Ἐκεῖ μάθαμε ὅτι ἡ Μονὴ χτίστηκε τὸ 991 ἀπὸ τὸν συνασκητὴ ὄσιο Ἀθάνσιο, ἱδρυτὴ τῆς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας τοῦ Ἀγίου Ὁρους κ.λπ. Στὴ μονὴ φυλάσσονται ἱστορικὰ κειμήλια, τὸ λάβαρο τῆς ἐπαναστάσεως, περγαμνές, βιβλία, ἡ κάρτα τοῦ Ἀγίου Ἀλεξίου κ.ἄ. Κοντὰ στὴ Μονὴ ἔχει ἀναγεβεῖ τὸ Μνημεῖο τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821. Μετὰ ἀπ’ ὅλα αὐτά, ὅλοι οἱ χωριανοὶ καθήσαμε σταυροπόδι σὲ μιὰ μεριά στήν ἄκρη τοῦ χώρου τῆς Μονῆς και ἀνοίξαμε τὰ σακκούλια μας, νὰ φάμε, νὰ πιοῦμε και νὰ διασκεδάσουμε, κάτω ἀπὸ μερικά δέντρα. Ἐρασιτέχνες φωτογράφοι ἀποθανάτισαν μετὶς μηχανῶν τους και τὴ στιγμή αὐτὴ τῶν συγχωριανῶν μας. Τὰ νέα παιδιά τῶν συγχωριανῶν μας ἔπαιζαν μπάλλα σ’ ἕνα πρόχειρο γήπεδο που

βρῆκαν ἐκεῖ πρὸς πέρα. Ἀναπνεύσαμε τὸ μυροδόλο ἀέρα τῆς καταπράσινης περιοχῆς.

Μετὰ ἀπὸ ὀλιγόωρη ξεκούραση ἐπιστρέψαμε με σχετικὴ βροχούλα στὰ Καλάβρυτα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἡ ἔδρα Δήμου και Πρωτεύουσας τῆς ὁμώνυμης ἐπαρχίας. Εἶδαμε τὰ ἀξιοθέατα τῆς χιλιοδοξαμένης πόλης. Ἐντύπωση βέβαια ἔκανε σὲ ὅλους μας τὸ ἀπείρητο Μνημεῖο μετὸ Μεγάλο Σταυρὸ ὅπου ἔγινε τὸ τραγικὸ μακελλεῖο. Ἀνεβαίνοντας πρὸς τὸ λοφίσκο αὐτὸ νομίζει κανεὶς ὅτι ἀνεβαίνει τὸ Γολγοθᾶ.

Ἐπισκεφθήκαμε τὴν Ἐκκλησίαν μετὸ ρολοῖ τὸ σιδηροδρομικὸ σταθμὸ και τὰ μαγαζιά ἀπὸ τὰ ὁποῖα κάτι πήραμε γιὰ ἐνθύμιο.

Τὸ ἀπογευματάκι γυρίσαμε φορτωμένοι μετὶς παραπάνω ἀναμνήσεις, τὰ ἱστορικά και ἰθρησκευτικὰ διδάγματα κι ἄλλα 307 χιλιόμετρα ἐπιστροφῆς, συνταξιδέψαμε με τοὺς συγχωριανούς μας και εἶπαμε ὅτι προλάβαμε. Τὸ βραδάκι γυρίσαμε στήν Ἀθήνα, στὸ γνωστὸ σκηνικὸ τῆς καθημερινῆς μας ζωῆς.

Ἀξίζουν συγχαρητήρια στὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Συλλόγου, γιὰ τὴν πετυχημένη αὐτὴ ἐκδρομὴ. Καὶ τοῦ χρόνου!

N.M.

## ΤΥΠΟΥ 700)ο

Ὁ γερο - Κοσμάς κάθισε πρῶτος στὸ τραπέζι γιὰ νὰ φᾶνε. Σήμερα θὰ τρώγανε ὅλοι μαζί. Ἄπ’ τις σπάνιες φορές. Τὶς περισσότερες τρώγανε χωριστά. Ὁ ἴδιος νεότερα μετὰ τὰ παιδιά, ἐνῶ τὸ ἀντρώγυνο ἀργότερα, ἀφοῦ τότε ἐρχόταν ἀπ’ τὴ δουλειὰ ὁ γιὸς του.

Δὲν εἶχανε καθήσει οἱ ἄλλοι ἀκόμα στὸ τραπέζι. Τὰ παιδιά και ὁ γιὸς του ἦταν ἔξω και ἡ νύφη του ἐτοίμαζε τὸ φαγητό. Στὸ τραπέζι πάνω ἦταν τὰ σερίτσια τοῦ καθενὸς και τὸ ψωμί. Πρὶν ἀπὸ λίγο τὸ εἶχε ἀγοράσει ὁ ἴδιος ἀπ’ τὸ πρᾶτήριο τῆς γειτονιάς τους. Μερικὲς φορές ψώνιζε γιὰ τὸ σπίτι.

Ὅταν σήμερα πήγε νὰ πάρει ψωμί, τὸν ρώτησαν, τί τύπου ἤθελε, 70 ἢ 80 τὰ ἐκάτο. Πῆρε τύπου 70%. Ἀπὸ καιρὸ τοῦ ἔκανε ἐντύπωση αὐτὸ τὸ τύπου τὰδε τὰ ἐκάτο. Δὲ ρώτησε και ποτὲ νὰ μάθει τί πάει νὰ πει. Εἶναι ἴσως περίεργο, ἀλλὰ πολλὲς φορές ἀγοράζει, ὅτι σοῦ προσφέρουν, χωρὶς νὰ ρωτᾶς γιατί εἶναι ἔτσι ἢ τί ἀκριβῶς εἶναι. Ἔτσι και μετὰ τοὺς τύπους τοῦ ψωμιοῦ. Αὐτὸ σοῦ πουλᾶνε, αὐτὸ ἀγοράζεις.

Ἄθελα ἡ σκέψη τοῦ γερο - Κοσμά γύρισε κάμποσα χρόνια πίσω. Δὲν ξέρει πόσα...

Τότε που και ὁ ἴδιος και οἱ ἄλλοι στὸ ὁμορφο χωριὸ του ἔπαιρνε μέρος σὲ μιὰ ἐπιχείρηση που λεγόταν ἁπλὰ «Ἐπιχείρηση ψωμί». Τότε, που τὸ ρητὸ τῆς Γραφῆς «μετὸν ἰδρώτα τοῦ προσώπου σου φαγεῖν τὸν ἄρτο σου» ἔπαιρνε δικαίωση πραγματικῇ.

Θυμάται, θυμάται, κι ἀπὸ που νὰ ἀρχίσει...

Μὰ φυσικὰ ἀπὸ τὴ σπορά. Μετὰ τὸ πρωτοδόρεια ἄρχιζε τὸ ὄργωμα. Δὲν εἶχε δικὸ του ζευγάρι, πάντα

ἔπαιρνε τὸ ζευγάρι τοῦ φίλου του, Γιώργου Λούκα.

Ξεκίναγαν νωρὶς - νωρὶς τὸ φθινόπωρινὸ πρῶνὸ και δούλευαν μέχρι τὸ βράδυ ἀργά, κόντευε νὰ νυχτώσει. Δὲν εἶχε τότε ὥραρια ἔργα. Σίας. Δούλευαν ὅσο ἦταν μέρος, ἀπ’ τὸ χάραμα ὡς τὸ σούρουπο. Κι ὕστερα ἡ σπορά. Στὸ φρεσκοκαμένο χωράφι πατοῦσε ἀνάλαφρα ὁ Κοσμάς κι ἔριχνε τὸ σπόρο, σὰν τὸ σπορέα τῆς παραβολῆς. Μετὰ συγκίνηση θυμάται τὴ χαρὰ, που ἔνιωθε σὰν σκόρπιζε τὸ σπῆρο στὸ ἔτοιμο νὰ τὸν δεχτεῖ χωράφι. Εἶναι ἡ χαρὰ, που δίνει τὸ αἶσθημα, ὅτι γίνε-

● Συνέχεια στήν 4η Σελίδα

## ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Τὸ αὐτοκίνητο τοῦ συγχωριανοῦ μας κ. Ἀπόστ. Κρανιά, που ἐξυπηρετεῖ τὴν συγκοινωνίαν τοῦ χωριοῦ μας, ἐκτὸς ἀπ’ τὸ γνωστὸ δρομολόγιο Θέρμο - Νεχώρι, ἐκτελεῖ τώρα και δεύτερη διαδρομὴ, Λαμία - Νεχώρι.

Τὰ δρομολόγια ἔχουν ὡς ἐξῆς:

1. Θέρμο - Νεχώρι.

Κάθε Τρίτη και Παρασκευὴ ξεκινᾶει ἀπὸ τὸ Θέρμο γιὰ τὸ Νεχώρι στὴ 1 μ.μ. ἀκριβῶς.

Ἡ διαδρομὴ εἶναι γνωστὴ:

Θέρμο - Ἀχλαδόκαστρο - Πλάτανος - Χάνια Λιόλιου - Ἅγιος Δημήτριος - Νεχώρι.

2. Λαμία - Νεχώρι.

Κάθε Δευτέρα και Σάββατο στίς 3 μ.μ. ξεκινᾶει ἀπὸ τὴ Λαμία και ἀπὸ τὸ δσυναικισμὸ Νέα Ἀμπελιανή ὁδὸς Ἀθηνῶν ἀριθμ. 113.

Ἡ διαδρομὴ που ἀκολουθεῖ εἶναι: Λαμία - Ράχη - Τυμφριστοῦ - Σταῦλοι - Ἀμπελιανή - Νεχώρι.

# Κοινωνική Ζωή

## ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Η κ. Ευαγγελία Θ. Μασγάλα, απόχτησε κοριτσάκι.  
Η κ. Όλυμπία Ί. Σερεβέτα, απόχτησε αγοράκι.  
Η κ. Άλεξ. Γ. Πανάγου απέκτησε αγοράκι.  
Στους ευτυχισμένους γονείς πολ-  
λές εύχες.

## ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Στην Αμερική έγινε η βάπτισ-  
την του γιου του κ. Γρηγορίου Γ. Ντού-  
ζου. Ο νεοφώτιστος ονομάστηκε  
Γεώργιος. Ευχόμαστε να ζήσει. το  
καινούργιο όνομα.  
Θεοδώρα ονόμασε την κόρη του κ.  
καί της κ. Δημ. Καρανδρίκα ή δις  
Ξένη Κουβελά, που την βάπτισε στην  
Πάτρα στις 9 Ίουλίου.  
Τους ευτυχείς γονείς και τη νου-  
να εύχόμαστε να τους ζήσει.

## ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

Άρραβωνιάστηκε στην Αθήνα ή  
δ. Δημήτρα Γ. Φούρλα με τον κ.  
Δημήτριο Τσόλκα.  
Τους εύχόμαστε καλά στέφανα.

## ΓΑΜΟΙ

Στις 25.6.78 παντρεύτηκαν στην  
Αθήνα ή δ. Αικατερίνη Κ. Σπανού  
και ο κ. Χρήστος Κακονίκος.  
Τους εύχόμαστε να ζήσουν ευτυχι-  
σμένοι και χαρούμενοι.

## ΘΑΝΑΤΟΙ

Πέθανε στην Αθήνα ή Ελένη χή-  
ρα Κων. Καραγιώργου.  
Στην Αθήνα πέθανε ο Εύθύμιος  
Πλάκας.  
Στην Πάτρα πέθανε ο συνταξιού-  
χος δάσκαλος Σωτήριος Παπαλέξης  
γαμπρός των αδελφών Σβούκα.  
Έκφραζουμε τα θερμά συλλυπη-  
τήριά μας στους δικούς τους .

Πέθανε ξαφνικά στην Αθήνα ο  
εξαίρετος νέος Νικόλαος Φ. Σακελί-  
ας.

Το Διοικ. Συμβούλιο εξέδωσε το  
παρακάτω ψήφισμα:

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

Έν Αθήναις σήμερον την 9ην  
Μαΐου 1978 συνελθόν έκτάκτως εις  
συνεδρίαν το Διοικ. Συμβούλιον του  
Συλλόγου, τη προσκλήσει του Προ-  
έδρου αυτού επί τῷ θλιβερῷ ἀγγέλ-  
ματι του θανάτου του συγχωριανού  
μας Νικ. Φ. Σακελία.

Ψ Η Φ Ι Σ Ε Ι

ὅπως Ι. Εἰδοποίησι ἅπαντα τὰ μέ-  
λη του Συλλόγου, ἵνα παραστοῦν  
εἰς τὴν κηδείαν τοῦ ἐκλιπόντος.  
2. Τὸ Διοικ. Συμβούλιον τοῦ Συλ-  
λόγου παρακολουθήσῃ τὴν ἐκφορὰν  
αὐτοῦ.  
Καταθέσῃ στέφανον ἐπὶ τῆς σο-  
ροῦ ἐκ μέρους τοῦ Συλλόγου.  
4. Ἐκφράσῃ τὰ θερμὰ συλλυπη-  
τήρια εἰς τοὺς γονεῖς καὶ ἀδελφούς  
του.  
5. Δημοσιεύσῃ τὸ παρὸν εἰς τὴν  
ἐφημερίδα τοῦ Συλλόγου.  
Ἐφ' ᾧ συνετάγη τὸ παρὸν καὶ ὑ-  
πογράφεται ὡς ἑπεται.  
Τὸ Διοικ. Συμβούλιον

## ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Τὸν Σύλλογον Νεοχωριτῶν καὶ

ἅπαντας ἐν γένει τοὺς Νεοχωρίτας  
τοὺς συμμετέξαντας καὶ ποικιλο-  
τρόπως συμπαρασταθέντας εἰς τὸ  
βαρύτατον πένθος μας ἐπὶ τῷ αἰφνι-  
δίῳ θανάτῳ τοῦ ἀλησμόνητου καὶ  
πολυαγαπημένου μας υἱοῦ καὶ ἀδελ-  
φοῦ Νικολάου Φ. Σακελία, εὐχαρι-  
στοῦμεν θερμῶς.

Οἰκογένεια Φωτίου Σακελία.

## ΑΦΙΞΕΙΣ ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ

Ἦλθαν ἀπ' τὴν Αμερικὴ κι' ἀ-  
φοῦ ἔμειναν γιὰ λίγο στὴν πατρί-  
δα ἀναχώρησαν καὶ πάλι.

Ο κ. Νικ. Χαρμαντζής.  
Οἱ κ.κ. Βασίλειος καὶ Δημήτριος  
Ί. Ζάχου.

Ο κ. Νικὸλ. Γιάνναρης.  
Ἦρθαν ἀκόμη ἀπ' τὴν Αμερικὴ.  
Ο κ. καὶ ἡ κ. Γεωργίου Ντούζου.  
Η κ. Αἰκατερίνη Μπουραζέρη.  
Ο κ. καὶ ἡ κ. Γεωργίου Ζηνέλη.  
Ο κ. Κων. Καλαθᾶς.

Η κ. Ἀγαθὴ Κ. Σπανοῦ μετὴν  
κόρη της Αἰκατερίνη καὶ τὸ γιό της  
Ἀθανάσιο.

Ἀνεχώρησε γιὰ τὴν Αμερικὴ ἡ  
κ. Μαγδαληνὴ Ν. Λούπα.

Ἦρθε γιὰ μόνιμη ἐγκατάσταση  
ἀπ' τὴν Αμερικὴ ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ἀ-  
θανασίου Ζαρκάδα.

## ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Στὸ τελευταῖο παιδιατρικὸ συνέ-  
δριο, ποὺ ἔγινε στὴ Θεσσαλονικὴ ὁ  
συγχωριανὸς μας κ. Παῦλος Βλά-  
χας, Ὑψηλῆτης τοῦ Πανεπιστημίου  
Ἀθηνῶν, τιμήθηκε μετὰ Α' Βραβεῖο,  
γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴν του ἐργασία,  
ποὺ ἀνακοινώθηκε στὸ συνέδριο.

Καμαρώνουμε γιὰ τὴ βράβευση  
τοῦ ἐκλεκτοῦ μας συγχωριανοῦ, συγ-  
χαίρουμε γι' αὐτὴ καὶ τοῦ εὐχόμα-  
στε πάντα διακρίσεις.

## ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

—Στις 19 Μαρτίου 1978 ἔγινε  
στὴν Αμερικὴ ἡ Γενικὴ Συνέλευση  
τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου Νεοχωρι-  
τῶν Αμερικῆς.

Ἀπὸ τὶς ἐκλογὲς ἐκλέχτηκε τὸ πα-  
ρακάτω Συμβούλιο:  
Ἀλπογιάννης Χρήστος, Πρόεδρος.  
Μάλλιος Δημήτριος τοῦ Θ., Ἀντι-  
πρόεδρος.  
Κώτσαλος Βασίλειος, Γραμματέας.  
Σγάγιας Σπύρος τοῦ Γ. Ταμίας.  
Μπαλαφούτας Νικόλαος τοῦ Θ., Μέ-  
λος.

Λιάζης Κων)νος, Μέλος.  
Μάλλιος Ἰωάννης τοῦ Ν. Μέλος.  
Πλάκας Δημήτριος τοῦ Ἀ., Μέλος.  
Καραγιάννης Ἰωάννης τοῦ Ν. Μέλος.

Στὴ Γενικὴ Συνέλευση ἀποφασί-  
στηκε ἡ οικονομικὴ ἐνίσχυση τοῦ  
συγχωριανοῦ μας Ἀπόστ. Κρανιά,  
μετὰ τὸ ποσὸ τῶν 1.000 δολλαρίων, γιὰ  
τὴν ἀγορὰ τοῦ αὐτοκινήτου του, ποὺ  
θὰ ἐξυτηρηθῇ μετὰ τὸ Χωριό μας.

## ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Ο κ. Κων)νος Μέμμος ἀπ' τὴν  
Ἀμερικὴ πρόσφερε στὸ Σύλλογόν  
μας 1.200 δολάρια, γιὰ νὰ τὰ δια-  
θέσει στὴν ἐκτέλεση διαφόρων ἔρ-  
γων τοῦ Χωριοῦ μας.

Ο κ. Κων)νος Φούρλας ἀπ' τὴ  
Γαλλία μᾶς ἔστειλε 200 Γαλλικὰ  
Φράγκα γιὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ Συλ-

## ΓΥΡΙΣΜΟΣ

Πέρασε πιά ὁ θεριστὴς κι ὁ Ἀ-  
λωνάρης μετράει μιὰ μιὰ τὶς μέ-  
ρες του.

Φτάνει λοιπὸν τοῦ γυρισμοῦ ἡ ἐ-  
ποχή.

Σὰν κάτι τέτοιες μέρες κάθε ξε-  
νιτεμένος χωριανὸς νιώθει μιὰ δύ-  
ναμη ἀνίκητη, νὰ τὸν τραβᾷ, στὸν  
τόπο ποὺ τὸν γέννησε.

Γεμίζει ὁ ἀγέρας γύρω του μετὶ  
τοῦ χωριοῦ μας τὰ γλυκὰ, τὰ μυ-  
στικὰ καλέσματα.

Μὲ χίλιες γλώσσες τὸν καλεῖ, μετὰ  
χίλιους καλεστάδες.

Χαρὰ σ' αὐτὸν ὅπου μπορεῖ καὶ  
λύνει τὰ δεσμά, ποὺ τὸν κρατᾶνε  
μακριά!

Λεύτερο τότε πολὺ πετάει μετὰ  
σύννεφα, σκίζει ὠκεανούς καὶ πέλα-  
γα, καθαλλικεύει σύρραχα, νὰ φτά-  
σει σὲ μιὰν ἀπόμερη γωνιά, σὲ μιὰ  
γωνιά κρυμμένη πίσω ἀπὸ ἀτέλει-  
ωτα βουνὰ, χωμένη μετὰ σὺδεν-  
τρα. Σὲ μιὰ γωνιά ἀπ' ὅπου πῆ-  
ρε νερὸ καὶ χῶμα ὁ Θεὸς γιὰ νὰ  
μᾶς πλάσει.

Καὶ σὰ θὰ φτάσει...

᾽Ω! τότε!..

Θ' ἀνοίξουν ἀγκαλιὲς ὁλόθερμες  
ὁλόσφιχτα νὰ κλείσουν αὐτοὺς ποὺ  
χρόνια καρτεροῦν.

Ριτιδωμένα πρόσωπα ἀπὸ τὸ  
χρόνο καὶ τὴν προσμονὴ θὰ φωτι-  
στούν περὶχαρὰ.

Δάκρυα θὰ τρέξουνε χαρὰς ἀπὸ

λόγου μας.

Ο κ. Κων)νος Κρανιάς ἀπ' τὴ  
Γαλλία μᾶς ἔστειλε 1.000 δρχ. γιὰ  
τοὺς σκοποὺς τοῦ Συλλόγου μας.  
Ὅλους τοὺς εὐχαριστοῦμε θερμά.

## ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΟ «ΝΕΧΩΡΙΤΗ»

Γιὰ τὴν ἔκδοση τῆς ἐφημερίδας  
μας λάβαμε τὰ παρακάτω ποσά:

ΑΠ' ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ:

|                            |          |
|----------------------------|----------|
| Τζαχρήστος Ἀθανάσιος       | Δρχ. 300 |
| Πατερέκας Χ. Νικόλαος      | 500      |
| Πατερέκας Χ. Ἰωάννης       | 500      |
| Καραγιάννης Κων)νος        | 500      |
| Ἑσκεδεργὴ - Σβούκα Παναγ.  | 300      |
| Πέτσας Ἰωάννης             | 500      |
| Τσάπα Μαγδαληνὴ (Μπούρα)   | 200      |
| Μπούρας Ἀθανάσιος          | 300      |
| Γάγωνα Ἐλένη (Μπούρα)      | 150      |
| Παπακωνσταντίνου Κων)νος   | 300      |
| Σκεπαρνιας Ἀντώνιος        | 200      |
| Μάλλιος Γεώργιος τοῦ Ἀθ.   | 200      |
| Ντούζος Γεώργιος           | 100      |
| Κοκκορόγιαννης Παναγιώτ.   | 100      |
| Σπυροπούλου Μαγ. (Ντούζου) | 100      |
| Παπαμιχαὴλ Νικόλαος        | 640      |
| Χωλέδας Σωτήριος           | 200      |

ΑΠ' ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

|                            |            |
|----------------------------|------------|
| Δρίβα Σ. Μαγδαληνὴ         | Δολλ. 5    |
| Ρέππας Ἀθανάσιος           | 5          |
| Αὐγερίου Δημήτριος         | 5          |
| Πατερέκας Δημήτριος        | 5          |
| Λαΐνας Δημήτριος           | 5          |
| Ζάχος Βασίλειος            | 5          |
| Ζηνέλης Γεώργιος           | 30         |
| Πανάγος Γεώργιος τοῦ Εὐθ.  | 5          |
| Μπούρας Γεώργιος           | 5          |
| Τσόγκας Στράτος            | 5          |
| Λιάζης Κων)νος             | 10         |
| Καλαθᾶς Νικόλαος τοῦ Θεοδ. | 15         |
| Σπανὸς Κων)νος             | 20         |
| Μαζιάς Θωμᾶς               | 5          |
| Ἀσημάκης Ἀνδρέας           | 5          |
| Σγάγιας Σπύρος τοῦ Γ.      | 10         |
| Σγάγιας Ἀθανάσιος τοῦ Γ.   | 10         |
| Γιάνναρης Νικόλαος         | Δρχ. 1.000 |

τὰ μάτια, ποὺ χύθηκαν τὶς στρά-  
τες ἀγνατεύοντας.

Στὰ μαγαζάκια τοῦ Χωριοῦ ντό-  
πιοι καὶ ταξιδιώτες χωριανοὶ ἀντά-  
μα θὰ πίνουν τὸ ρακί, καθὼς θ' ἀ-  
ναθυμιούνται τὰ παλιά.

Ο πλάτανος τῆς Ἀγορᾶς τὰ  
φύλλα θὰ πυκνώνει, νὰ μὴν ξεφύ-  
γει στὰ κλεφτὰ τοῦ ἡλίου καμιὰ  
ἀχτίδα καὶ τὴ δροσιὰ χαλάσει. Καὶ  
τὶς «ζυγιές» τῶν τσιντσιριῶν στὶς  
φυλλωσιὲς θὰ φέρνει, νὰ παίξουν  
τὰ τραγούδια τοὺς μὴν πλήξουνε  
οὔτε στιγμὴ οἱ ταξιδιώτες ποὺ  
ῥθαν.

Κὶ ὅταν τὸ δειλινὸ θ' ἀπλώνεται  
στὰ πλάγια καὶ τὶς λαγκαδιὲς κι  
οἱ ζωηροὶ τραγουδιστὲς θὰ δένουν  
τὰ βιολιά τους, τσαχπίνικα οἱ κω-  
λοφωτιὲς θὰ κλείνουνε τὸ μάτι, κα-  
θὼς θ' ἀργοπετοῦν ναζιάρικα τρι-  
γύρω, κι ὁ γκιώνης θὰ ρωτᾷ ἐπι-  
μονα μήπως κανεῖς στὰ ξένα τὸν  
ἀδελφὸ του ἀπάντησε.

Ἡ Ἐκκλησίᾳ θὰ θυμηθεῖ παλιὲς  
καλὲς ἡμέρες.

Μὲς τὸ μικρὸ τὸ χῶρο τῆς με βία  
θὰ μας θάνει, σὰν τότε τὸν παλιό,  
καιρὸ ποὺ τὸ Χωριό μας ἔσφυζε ἀ-  
πὸ ζωὴ καὶ κίνηση.

Ἡ Παναγιά ἀπ' τὸ παλιό, θαμπὸ  
τὸ εἰκόνισμά της, γλυκὰ θὰ καλο-  
δέχεται τὸν κάθε ταξιδιώτη. Θὰ τοῦ  
γελάει μητρικὰ καθὼς, αὐτὸς θὰ  
σκύβει, γιὰ νὰ φιλήσῃ εὐλαβικὰ  
τὴν κεντητὴ ποδιά της.

Καὶ ὡς θὰ γέρνει στοργικὰ στὸ  
θεϊκὸ παιδί της, ψιθυριστὰ θὰ τοῦ  
μιλεῖ.

—Αὐτόνε τὸν θυμάσαι;  
Νὰ αὐτὸν ποὺ τώρα προσκυνᾷ.

Ποὺ νὰ θυμάσαι, Γιέ μου! Ἦσουν  
μικροὶ σὰν ἔφυγε.

Τὸν βλέπεις δὲ μᾶς λησμονεῖ κι  
ἐμᾶς καὶ τὸ Χωριό μας. Χιλιάδες  
μίλια πέρασε γιὰ νὰ βρεθεῖ κοντὰ  
μας. Κι οὔτε τὸ τάμα ἔξαχσε. Γιὰ  
δὲς πόσες λαμπάδες ἄναψε! Γι' αὐ-  
τὸ καὶ Σὺ νὰ τὸν φυλάς στὴν ξενι-  
τειά, ποὺ τρέχει.

Κυρὰ μας Νεχωρίτισσα, αὐτὴ εἴ-  
ναι κι ἡ προσευχή μας:

«Νὰ μᾶς φυλάς στὴν ξενιτειά. Νὰ  
δίνεις νὰ μπορούμε κάθε χρονιά  
στὴ Χάρη Σου, προσκνηντὲς νὰ  
φτάνουμε».

π.μ.

## ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Ο Σύλλογός μας προγραμματί-  
ζει γιὰ τὸ χωριὸ τὶς παρακάτω ἐκ-  
δηλώσεις:

1. Στις 19 Αὐγούστου 1978 θὰ  
τελέσει Θεία λειτουργία στὸ ξωκκλή-  
σι τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. Μετὰ  
τὴ λειτουργία θὰ γίνῃ ἐκδρομὴ  
στο ὙΓύφτου - Βρύση.

2. Στις 20 Αὐγούστου 1978 θὰ  
τελέσει Θεία λειτουργία με ἀρτο-  
κλασία στὸν Ἱερὸ Ναὸ τῆς Κοιμή-  
σεως τῆς Θεοτόκου.

## ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

ν—Οὐλές οἱ νιὲς παντρεύονται καὶ παίρνουν παλικάρια  
κι' ἐγὼ ἡ Γιαννούλα ἡ γι—όμορφη πῆρα τὸ μαραζιάρη.  
Σιμὰ—κοντὰ του κάθουμαι, τοῦ κραίνω δὲ μοῦ κραίνει,  
ψωμὶ τοῦ δίνω δὲν τὸ τρώει, κρασί κα ἰδὲν τὸ πίνει.  
Τοῦ στρώνω πέντε στρώματα, πέντε προσκεφαλᾶδες:  
—Ἐλα, καλέ μου, πλάγιασε, κι ἔλα, καλέ μου, πέσε  
κι ἄπλωσε τὰ ξεράδια σου στὸν ἀργυρό μου κόρφο,  
τοῦ Μᾶη νὰ πιάσης τὴ δροσιὰ, τ' Ἀπρίλη τὰ λελούδια.  
(Καταγραφή Δ.Φ.)

## Η ΓΕΝΙΑ ΤΩΝ ΞΩΤΙΚΩΝ

● Συνέχεια ἀπὸ τὴν 1η σελίδα

Σὲ μέγα δέντρο μὴ διαβεῖς, σὲ λεύ-  
(κα μὴ σταλίσεις  
καὶ κάτω σ' ἀκροπελαγιά νερὸ μὴν  
(τὰ ποτίσεις.

Καὶ στῆς Βουλγάρας τὸ βουνὸ καλὰ  
(μὴ μὴ λαλήσεις.

Μ' αὐτὸς δὲν τ' ἀφογκράστηκε τῶν  
(ἀδελφῶν τὰ λόγια.

Σ' οὐλα σ' αὐτὴνα πέρασε, σ' οὐλα  
(σ' αὐτὴνα πήγε.

Σὲ μέγα δέντρο διάβηκε, σὲ λεύκα  
(τὰ σταλίζει

καὶ κάτω σ' ἀκροπελαγιά νερὸ πᾶει  
(τὰ ποτίζει.

Καὶ στῆς Βουλγάρας τὸ βουνὸ λά-  
(λησε τὸ καλάμι.

Καὶ βγήκε ἡ Λάμια τοῦ γιालοῦ καὶ  
(τό στοιχεῖο τοῦ δέντρου.

Βλέπει τὴ Λάμια ποὺ ῥχεται καθάλ  
(λα στ' ἄλλογό της.

Μαὺρ' ἦτανε, μαῦρα φορεῖ, μαῦρο  
(καὶ τ' ἄλλογό της.

—Γειά σου, χαρά σου, Γιάννο μου.  
—Καλῶς τηνε τὴ Λάμια.

—Λάλησε, Γιάννο μ' ἔλαλησε, γιὰ  
(νὰ ἴμω νὰ χορέψω.

Κι ἂν ἀποστάσεις λάλημα, Γιάννο  
(μου θὰ σὲ φάω.

Κι ἂν ἀποστάσω ἐγὼ χορό, γυναι-  
(κα θὰ με πάρεις...

Κοὶ λάλησε καὶ λάλησε τρεῖς μέρες  
(καὶ τρεῖς νύχτες.

Σάπισαν τὰ χεῖλάκια του, πέσαν τὰ  
(δάχτυλά του.

Κι ἀπ' τὸ πολὺ τὸ λάλημα ἡ Λάμια  
(ἐκούραστεί.

Κόπιασε, Λάμια μ', κόπιασε γυ-  
(ναίκα μου νὰ γίνεις.

Ζουρλὸς ἦταν ὁ ἄνθρωπος!  
Ἀντὶ νὰ τῆς δώκει δρόμο, νὰ πά-  
ει στὸν... ἀγύριστο, τὴν ἤθελε γυναι-  
κα του, κονάκι νὰ τ' ἀνοίξει.

Τὶ νὰ εἰπεῖ κενένας!..

Ἡ Λάμια ὅλη τὴν μέρα κάθεται  
τρυπωμένη σὲ στοιχειωμένα δέντρα.  
Ἀλλοίμονο σ' αὐτόν, ποὺ θὰ σκεφθεῖ  
νὰ κόψει τέτοια δέντρα! Δὲν κόβει  
κάλλιο τὰ χέρια του. Ἐχει πληρώ-

● Συνέχεια στὴν 4η Σελίδα

## Ο ΠΑΠΠΟΥΣ ΚΑΙ Η ΓΙΑΓΙΑ

Πάνε πέρασαν τὰ χρόνια  
πάν' τὰ νειάτα τὰ καλὰ!  
Τὰ ἐγγόνια θὰ τοὺς δώσουν  
μιὰ μικρὴ παρηγοριά.

Μιὰ ζωὴ 80 χρόνων,  
—πῶς ἐπέρασε γοργά!  
Δίχως νὰ τὸ καταλάβουν  
ὁ παπποὺς καὶ ἡ γιαγιά.

Καὶ θυμούνται οἱ καημένοι,  
πότε πέρασε ἡ ζωὴ!  
Τὶς χαρὲς τοὺς καὶ τὶς λύπες  
τὶς περάσανε μαζί.

Εἰς τὰ ἐγγονάκια ἔχουν  
μιὰν ἀγάπη περισσὴ  
καὶ τοὺς κάνουν τὰ χατήρια  
καὶ τοὺς λένε κάτι τί.

Κι' ὅταν πιά κι οἱ δυὸ πεθάνουν  
καὶ δὲ θὰ ἴναι στὴ ζωὴ,  
Θὰ ῥχομαι στὸ κοιμητήρι  
καὶ θ' ἀνάβω ἕνα κερί!

Γεώργ. Εὐστ. Βαρλετζίδης



● Συνέχεια από το προηγούμενο

7. Τα χρόνια 1825 - 1826 είναι χρόνια δύσκολα. Στο Μεσολόγγι κλεισμένοι κόσμος και κοσμάκης. "Αντρες, γυναίκες, γέροι, παπάδες, παιδιά. Κάθε καρυδιάς καρύδι. 'Από κάθε χώρα και χωριό. Μεσολογγίτες, Ζυγιάδες, Κραδαρίτες, Ξηρομερίτες, Βαλτινοί. 'Από τὸν 'Ασπρόπταμο, ἀπ' τ' 'Αγραφα κι ἀπὸ τὴν ξέμακρη ἀκόμα Μακεδονία.

Τρεῖς Νεχωρίτες - ποῖος ξέρει πόσοι ἄλλοι θὰ ἦτανε, - γλύτωσαν στὸ Μεγάλο Χαλασμό: ὁ Καραμονέβας, ὁ Καραγιώργος κι ἡ Μισιριώτισσα. 'Η ἱστορία τους ἀπὸ στόμα σὲ στόμα ἔφτασε ὡς ἑμάς.

#### Ο ΚΑΡΑΜΟΝΕΒΑΣ

Στὸν κλεισμό τοῦ Μεσολογγίου ἦτανε κι ὁ Καραμονέβας. Στὴν ἐξοδο γλύτωσε. "Ἐζησε πολλὰ χρόνια ὕστερα καὶ τὸ μολόγαγε.

"Ἦμανε κι ἐγὼ στὸ Μισολόγγι, ἔλεγε. Τὸ τί τραβήξαμε μὴν τὸ ρωτᾶτε. Πείνα, ὄχι ἀστεία. Μιά μέρα ἤρραμε ἕνα γουμαροπούλι. Τὸ σφάξαμε καὶ τὸ μεράσαμε. "Ἦμασταν τόσοι, ποῖος ν' ἀρτυθεῖ καὶ ποῖος νὰ μεταλάβει: "Ἰσια πού βόδωσα (πρόλαβα) κι ἄρπαξα μιὰ ψυχούλα (κομματάκι) σπλήνα. Μωρὲ τὴν τηγάνισα μὲ λάδι -εἴχαμε λάδι- καὶ μοῦ φανίστηκε μέλι. Πῆρα ἕνα ἀντίψυχο καλὸ.

(ΣΗΜ. Καραμονέβας ἦ Σκαρπιλέτος, τῆς οἰκογένειας Μπούρας. Παῖδιά του ὁ Καραμονέβας, ὁ Τούμπας κι ὁ Ζηνέλης)

#### Ο ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΟΣ

"Ἦτανε κι ὁ Νικολὸς Καραγιώργος στὴν ἐξοδο τοῦ Μισολογγίου, Δὲν τοῦ ἔφτασε πού γλύτωσε, ἔφερε ὁ δόλιος καὶ μιὰ γάστρα φορτωμένος

#### Η ΜΙΣΙΡΙΩΤΙΣΣΑ

Βρέθηκε στὸ Μισολόγγι καὶ μιὰ τσιούπα -Παλιατσπούλα- ἀπ' τὸ χωριὸ μας. Στὴν ἐξοδο τὴν ἔπιασαν σκλάβοι οἱ ἀραπάδες καὶ τὴν χάρισαν χάρισμα στὸν «τρανὸ» (καπετάνιο) τους. "Ἦτανε, λέει πολὺ ὁμορφὴ κι ὁ 'Αράπης τὴν ἔκαμε γυναίκα του καὶ τὴν πῆρε κοντά του στὸ Μισίρι (Αἴγυπτο).

Καλοπέραγε στὸ Μισίρι, ντυμένη στὸ χρυσὸ καὶ στὸ μετάξι - τόσο πλούτος νὰ ἰδεῖ τὸ μάτι σου. 'Ο ἄντρας τῆς γίνθηκε πασιάς, ἦτανε καλὸς καὶ σπουδαγμένος καὶ τὴν ἀγάπαγε πολὺ ὡς καὶ ἐκκλησία τῆς εἶχε σπίτι νὰ λειτουργιέται. Παιδιά δὲν εἶχανε.

Πέρασαν χρόνια. Μαθαίνει ἡ πασίνα πὼς ζοῦνε στὸ χωριὸ τ' ἀνιψία της, ὁ Φλῶρος κι ὁ Τσίπρας καὶ μιὰ μικρὴ ἀδελφή τους, ἡ Λένη. Παραγγέλνει, λοιπὸν, νὰ πάνε νὰ τὴν ἰδοῦνε καὶ νὰ τῆς πᾶνε καὶ τὸ κορίτσι. Πῆγε ὁ Φλῶρος καὶ γύρισε φορτωμένος χρυσό. Τὸ βαλε σὲ κουβάρια γνέματα μέσα, νὰ μὴν τὸν καταλάβουν.

Τὸ κορίτσι τὸ κράτησε ἡ πασίνα δικό της, τὸ μεγάλωσε, τὸ σπουδάσε ὡς καὶ φιλντισένιο πιάνο τοῦ εἶχε. Σὰν πέθανε ὁ πασιάς, τὶ νὰ κάμει ἡ γυναίκα του στὸν ξένο τόπο, ἦρθε στὸν "Επαχτο μὲ τὸ κορίτσι. Τὸ πᾶν τρεψε, τὸ ἀποκατέστησε. Καὶ πέθανε ἡ πασίνα —ἡ Μισιριώτισσα μὲ τ' ὄνομα— φτωχή, ξεχασμένη, λησμονημένη.

(ΣΗΜ. Τὰ Παλιατσαίικα στὴ ΒΑ ἄκρη τοῦ χωριοῦ, πρὸς τὴ Γλάβυση. Παλιάτσας ὁ γεννάρχης. 'Απόγονοι: ὁ Παλιατσάκης 'Αναγνώστης -ψυχοπαῖδι του ὁ Μπεκέρης- , ὁ Λόης ὁ Γκαζιόνης, ὁ Ταράτσας, ὁ Φλῶ-

## Τὸ Νεχώρι τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ μύθου

### ´πὸ τοῦ κ. ΔΗΜ. ΦΟΥΡΛΑ

ρος —ἀδελφός του ὁ Τσίπρας—. 'Η θετὴ κόρη τῆς πασίνας —Λένη τ' ὀνομά της— παντρεύτηκε τὸ Μῆτσο Σισμάνη, Δήμαρχο τοῦ 'Επάχτου. Τὸ σπίτι τους σώζεται ἀκόμα, ἀπέναντι στὸν 'Αη - Δημήτρη.

Κοὶ μιὰ διευκρίνηση: Τὴν «ἱστορία» τῆς Μισιριώτισσας μοῦ τὴν εἶχε διηγηθεῖ ὁ μακαρίτης Νάσιος Λόης τὸ 1963 καὶ τὴν πρωτοδημοσίεψα στὴν ἐφημερίδα Αἰτωλικὴ φ. 219)4.4.71. Κατὰ τὸ Γιάννη Σισμάνη ὅμως ἡ Μισιριώτισσα ἦταν παντρεμένη, ὁ ἄντρας τῆς σκοτώθηκε στὴν ἐξοδο κι αὐτὴ ἔμεινε στὸ νησι Κάλαμο. 'Ἐκεῖ συμπήρσε τὴν νέαν καὶ ὠραία χήρα ὁ κορσικανὸς συνταγματάρχης Τζιακομέτι καὶ τὴν παντρεύτηκε. 'Ο Τζιακομέτι ὑπῆρξε στὸν αἰγυπτιακὸ στρατὸ κι ἔγινε πασιάς. Αἰτωλικὴ φ.223) 4.7.71).

Μὲ τὴν πτώση τοῦ Μεσολογγίου ὁ ἀγώνας γιὰ ζωὴ ἦθανο φτάνει στ' ἀποκορύφωμά του. Τοῦ Κιουταχί τ' ἀσκήρια ρημάζουν τὴ Ρούμελη, γυμνώνουν τὰ χωριά. 'Ο φακίρ φουκαρὰς (λαουτζίκος) κλείεται στὶς ἀποκλείστρες ν' ἀποφύγει τὸν τοῦρκο.

Πολλοὶ Νεχωρίτες πιάνουν τὰ Ταμπούρια, τὴν ἀπάτητη ἀποκλείστρα τοῦ Καρφοπεταλιά. "Ἄλλοι τρυπώνουν σὰν τ' ἀγρίμια στὰ λόγγια. Πεινᾶνε καὶ δυστυχᾶνε.

Δυὸ περιστατικὰ ἀπηχοῦν τῆς πείνας ἐκείνης τὶς θλιθερὲς μέρες. Τὰ λέω ὅπως τ' ἄκουσα:

#### Ο ΛΑΖΟΔΗΜΟΣ

Διάβαιναν οἱ τοῦρκοι. "Εφυγαν οἱ χωριανοὶ ἀπ' τὸ χωριὸ καὶ τρύπωναν στὰ λόγγια. Σώθηκε ὅ,τι ἀλευράκι εἶχανε καὶ πεινάγαν.

Μιὰ μέρα ἡ γερο - Κατσιασούναινα τίναξε τ' ἀλευρόσακκο κι ἔφκιασε ἕνα χαμουκάκι. Τ' ἀρπάχνει ἀπ' τὴ φωτιά ὁ Χρίστος, τὸ παιδί της, καὶ φεύγει. "Οξω τὸ λάζο (μαχαίρι) ὁ ἀδελφός του, ὁ Δήμος καὶ τὸν στρώνει στὸ κοντό, ἴσια νάτὸν καρφώσει.

"Ἀσε τὸ χαμοκούκι, Χρίστο, καὶ σ' ἔφαγε ὁ Δήμος μὲ τὸ λάζο, φωνάζουν οἱ ἄλλοι.

Κι ἔμεινε ἀπὸ τότε: ὁ Δήμος μὲ τὸ λάζο, ὁ Λαζοδήμος. (ΣΗΜ. Οἱ Κατσιασουναῖοι ἦτανε πέντε ἀδελφια: ὁ Κατσιασούνης, ὁ Λαζοδήμος, ὁ Κρανιάς -γεννήθηκε κάτω ἀπὸ μιὰ κρανιά- ὁ Στούκας κι ὁ Παπουτῆς -ὀπρῶτος χωριανὸς ποῦ ἦρθε μὲ παπούτσια στὸ χωριό, ὅλοι οἱ ἄλλοι φόραγαν τσαρούχια. Τὰ σπῖτια τους στὸν Κατσιασουνομαχαλά, κι ἀργότερα στ' 'Αλώνια- τὰ Λασμαντωναίικα, Παπουτσαίικα.

#### ΑΛΕΣΜΕΝΑ ΡΟΥΜΠΑΛΑ

Θὰ πέραγε τούρκικο ἀσκέρι. Κι οἱ χωριανοὶ ἀπαρατᾶνε τὸ χωριὸ καὶ σκόρπισαν σιαδῶ σιακέι, νὰ γλυτώσουν.

Οἱ Φουρλαῖοι πῆγαν στὶς 'Αγκορτσιές. Πεινάγαν κι ἄλθαν ρούμπαλα (κοτσάνια καλαμποκιού) ἔφκιαναν ψωμί. Τρώγεται μεθὲ τ' ἀλεσμένο ρούμπαλο. Φωτιά στὸ σακκὶ ὁ Φουρλογιαννάκης καὶ λυχνάει οὐλο τὸ ρούμπαλο.

Τὶ μόκαμες παιδάκι μ' τὶ θὰ φάμε τώρα, χλοπαθιέταν ἡ μάνα του.

'Αμ δὲν ὑποφέρειται ἄλλο ὥρὴ μάνα, δὲ μπορᾶ νὰ τὰ φάω τὰ ἔρμα, κάλλιο νὰ πεθάνω.

(ΣΗΜ. Φουρλαῖοι: Γιαννάκης καὶ Γιώργος, παιδιά τοῦ Χρίστου κι ἐγγόνια τοῦ Γιάννη, πού σκότωσαν οἱ

ἀρβανίτες στ' 'Αραχωβίτικο. Στὴν ἀδελφή τους Παγώνα (καὶ στὴν περαιοῦσα τοῦ μπάρπα τους, τοῦ προεστοῦ Τριαντάφυλλου, πού πέθανε γερωντοπαλίκaro) ἔφεραν σὰ σῶγαμ-προ τὸ σταβλιώτη Βασίλη Κουτουρλὸ ἡ Τσιούλο, πού κι αὐτὸς πῆρε τὸ ἐπώνυμο Φούρλας - παππούλης τοῦ παππούλη μου (ἀπ' τὴ μεριά τοῦ πατέρα μου).

8. Στὰ 1829, ἐπὶ Καποδίστρια, οἱ Νεχωρίτες ψηφίζουν. 'Ο «Κυβέρνος» εἶχε προκηρύξει ἐκλογὲς γιὰ τὴν Δ' 'Εθνοσυνέλευση. Κάθε χωριὸ μὲ 15—50 οἰκογένειες θὰ ἔδωζε ἀπὸ τὴν «ἐκλέκτορα» κι οἱ ἐκλέκτορες θὰ δγάζαν τὸν «πληρεξούσιο τῆς 'Επαρχίας», πού θὰ συμμετεῖχε στὴν Δ' 'Εθνοσυνέλευση. Διαιώμα ψηφοῦ εἶχαν οἱ «αὐτόχθονες» μὲ συμπληρωμένα τὰ εἰκοσιπέντε τους χρόνια.

'Αντίγραφο τοῦ πρακτικοῦ τῆς ψηφοφορίας τῶν Νεχωριτῶν σώζεται στὰ Γ.Α.Κ. ὅπου τὸ δρῆκε ὁ Νίκος Μπαζιώνης. Μὲ τὴ συγκατάθεσή του τὸ δημοσιεύω αὐτούσιο. (Οἱ ἐπεξηγήσεις μέσα στὴν παρέθενηση εἶναι δικές μου):

Δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 10.049 ψηφίσματος καὶ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 10050 ὁδηγοῦ τῆς Σῆς Κυβερνήσεως καὶ κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 424 προκήρυξιν τοῦ Προσωρ. Διοικητοῦ τῆς 'Επαρχίας ταύτης, σήμερον τὴν 19. τοῦ παρόντος ἡμέρα Κυριακή, γενομένης τῆς ἐγχωρίου συναθροίσεως τῶν ἐγκατοίκων τοῦ χωρίου τοῦτου ἐν τῷ ναῷ τῆς Παναγίας καὶ ἀναγνωσθέντων μεγαλοφώνως τοῦ τε ψηφίσματος καὶ τῶν ὁδηγίων τῆς Σῆς Κυβερνήσεως, προεδρευόμενος τοῦ Δημογέροντος τοῦ χωρίου, κυρίου 'Αναγνώστη Πράξερη, κατεστρώθη ὁ κατάλογος, ὡς κάτωθι φαίνεται, τῶν παρόντων καὶ ἐχόντων δικαίωμα ψήφου πολιτῶν, ὅστις ἀναγνωσθεὶς μεγαλοφώνως καὶ ἐπικυρωθεὶς διὰ τῆς συγκαταθέσεως τῶν συνελθόντων καὶ ἐχόντων δικαίωμα ψήφου πολιτῶν, ἀποδειχθείσης διὰ τῆς πλειοψηφίας κηρύττεται ἡ συνάθροισις αὕτη νόμιμος.

'Αποβληθέντων δὲ ἐκ τῆς συναθροίσεως ταύτης τῶν μὴ δικαίωμα ψήφου ἐχόντων ἐγκατοίκων πολιτῶν καὶ ἀναγνωσθέντος μεγαλοφώνως παρὰ τοῦ γεροντοτέρου τῆς συναθροίσεως ταύτης Παπα - 'Αλεξίου τοῦ περὶ ἐκλογῆς τῶν ἐκλογένων ὅρκου ὠρκίσθησαν ὅλα τὰ μέλη τῆς συναθροίσεως.

Μετὰ δὲ τὸν ὅρκον καταστρωθέντος τοῦ καταλόγου τῶν εἰς ἐκλογὴν ὑποψηφίων γεροντοτέρων μελῶν τῆς συναθροίσεως ταύτης, ὡς κάτωθι φαίνεται, καὶ ψηφορηθέντων ἐνὸς ἐκάστου ἰδιαιτέρως τῶν ὑποψηφίων κατὰ σειρὰν ἐκλέχθη νόμιμος ἐκλογεὺς ὁ προσυπογραφόμενος Νικόλαος Καλάθας.

| Ποσότης παρουσῶν οἰκογενειῶν   |    |
|--------------------------------|----|
| οἰκογεν.                       | 24 |
| χῆρες                          | 12 |
|                                | 36 |
| ἀπουσῶν διὰ (...) διάφορα μέρη |    |
| οἰκογ.                         | 14 |
| ἄρα ὅλοι                       | 50 |

Κατάλογος τῶν παρόντων καὶ ἐχόντων δικαίωμα ψήφου πολιτῶν.

1. Παπαλέξιος
2. Παπανικόλαος
3. Μαρονικολὸς
4. Θανάσης Παλιατζόπλους (= Παλιάτσας)

5. Κώνστας Γλάβας
6. Νικολὸς Μαλιόπλος (=Μαλίλιος)
7. Γεώργιος Ραπτόπουλος (= Ράπτης)
8. Νικολὸς Καλάθας (= Καλαθάς)
9. Γιάννος Πραζέρης (Μπουραζέρης)
10. Γιάννος Κοτόπωλος (= Κωστόπουλος, Κωσταράς)
11. Θανάσης Παπαμιχαλόπουλος (=;)
12. Μῆτρος Παναγοτόπουλος (= Πανάγος)
13. Γιάννος 'Ασημακόπλους (= 'Ασημάκης)
14. Γιάννος Γιαννάκος
15. Θανάσης Γιαννάκος
16. 'Αντώνιος Πραζέρης (=Μπουραζέρης)
17. 'Αναγνώστης Πραζέρης (= Μπούρας)
18. Πανάγος 'Αργυρόπουλος (= 'Αργύρης)
19. Τριαντάφυλλος Ραϊκόπουλος (=;)
20. Γεώργιος Κοτζαλόπλους (Κόταλος)
21. Γεώργιος Καραγιαννόπουλος (= Καραγιάννης)
22. Γιάννος Κάλτσας (= Καλτσάς)
23. Θανάσης Κατσάνος (=Κατσαοῦνης)
24. Νικολὸς Πραζερόπλους (= Μπουραζέρης)
25. Κώνστας Σκούρας τρυπίτσα
26. Παπα - 'Ιωάννης »

Κατάλογος τῶν εἰς ἐκλογὴν ὑποψηφίων.

|                           | ψηφοὶ | Λ  | Μ |
|---------------------------|-------|----|---|
| 1. 'Αναγνώστης Πραζέρης   | 20    | 5  |   |
| 2. Νικολὸς Καλάθας        | 21    | 4  |   |
| 3. Γιάννος 'Ασημακόπουλος | 12    | 13 |   |
| 4. Κώνστας Σκούρας        | 12    | 13 |   |

'Ο ἱερουργὼν ταύτης τῆς ἡμέρας ἱερεὺς Νικόλαος

'Ο Δημογέρων 'Αναγνώστης Πραζέρης

Τὰ πέντε μέλη, τὰ καταστρώσαντα τὸν κατάλογον τῶν ὑποψηφίων  
Μαρονικολὸς Πανάγος  
'Αντώνιος Πραζερόπουλος  
Γιάννος Κωστόπουλος  
Τριαντάφυλλος Ραϊκόπουλος  
ἔπονται καὶ ὑπογραφαὶ

Τὴν 19 Μαΐου 1829 ἐν Νεχωρίῳ  
ὅ,τι ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτότυπῳ φυλασσομένῳ εἰς τὴν Δημογεροντίαν ταύτην  
τὴ αὐτὴ ἡμερομηνία  
'Ο Δημογέρων ἀνάγνωσις πράξερις

Τὸ ἔγγραφο μᾶς δίνει ἀξιόλογα στοιχεῖα γιὰ τὸ Νεχώρι καὶ τοὺς Νεχωρίτες.

α) Γνωρίζουμε θετικὰ πιά πὼς ἡ ἐκκλησιά τῆς Παναγίας ὑπῆρχε στὰ 1829. 'Ενισχύεται ἔτσι ἡ ἐκδοχὴ ὅτι ἡ πρώτη Παναγιά, ἂν δὲν προϋπῆρχε χτίστηκε τουλάχιστον τότε πού χτίστηκε καὶ τὸ Νεχώρι. "Ἀρα ἡ χρονολογία 1837, πού γράφει ἡ σωζόμενη ἐντοιχισμένη πέτρα, ἀναφέρεται στὴν ἀνάχτιση κι' ὄχι στὸ πρωτοχτίσιμο τῆς ἐκκλησιάς. Χρονολογία 1838 ἔχει κι ἡ ξακουστὴ καμπανούλα (ραγισμένη καὶ παραπεταμένη καὶ —προσώρας— ἀπ' τὸ χυτήριο γλυτωμένη), ἡ πρώτη - πρώτη καμπάνα τῆς Παναγίας (Σὰς θυμίζω πὼς οἱ τοῦρκοι ἐπὶ τουρκοκρατίας ἀπαγόρευαν τὶς καμπάνες).

β) Μαθαίνουμε πὼς οἱ παλιότεροι γνωστοὶ μας παπάδες τοῦ Νεχωριοῦ

εἶναι ὁ Παπαλέξιος (ἀπόγονοι του οἱ Παπαλεξαῖοι) κι ὁ Παπανικόλαος (Θῶδος τὸ ἐπώνυμό του, ἀπόγονοι του οἱ Παπανικολαῖοι τῆς κείθε γειτονιάς).

'Υπῆρξε καὶ τρίτος παπάς, ὁ Παπαχρίστος (Τσίτσας τὸ ἐπώνυμό του, ἀπόγονός του ὁ δάσκαλος Χρ. Παπανικολάου), πού κατὰ μιὰν ἐνθύμηση τοῦ γιοῦ του Παπαγεώργη (σὲ χειρόγραφο Νομοκανόνιο πού κατέχει ὁ Παπαχρίστος Μέρμηγκας), χειροτονήθηκε τὸ 1817 ἀπὸ τὸν Λιδωρικίου 'Ιωαννίκιο καὶ ἱπῆθανε τὸ 1869. Θ' ἀπουσίαζε ὅμως καὶ δὲν ψήφισε (Θυμηθῆτε καὶ τὸ στοματικὸ λόγο «ὁ Παπὰς φεύγει»).

Δυὸ ἄλλοι παπάδες (ὑπογράφουν πωλητήριο τοῦ 1833) ὁ Παπαῖω-άννης (ἀπόγονοι του οἱ Παπαῖω-ναῖοι τοῦ Καρπενηριοῦ) κι ὁ Παπαθανάσης (χωρὶς ἀπογόνους σήμερα) φαίνεται, πὼς ἦταν ἀπὸ τὸ Παπαλεξαῖικο σόι. Τὰ σπῖτια τους ἔνα κοντὰ τ' ἄλλο: Τὸ Παπαγιανναῖικο (στὸ σημερινὸ οἰκόπεδο Φούρλα), τὸ Παπαλεξαῖικο (ὅπου καὶ σήμερα) καὶ τὸ Παπαθανασαῖικο (στὸ κατωπινὸ Μουσιατρηαῖικο).

γ) Διαπιστώνουμε πὼς τὰ οἰκογενειακὰ τοῦ 1829 συνεχίζονται (στὸ σύνολό τους) μέχρι σήμερα.

Δυὸ ἐπώνυμα (Παπαμιχαλόπουλος ἢ Παπαμιχόπουλος καὶ Ραϊκόπουλος) εἶναι ἄγνωστα στὰ κατοπινὰ χρόνια. Τὸ ἐπώνυμο Γλάβας σώζεται στὰ τοπωνύμια: Στοῦ Γλαβᾶ τ' 'Αλώνια. Στὴ Γλάβυση (Γλαβᾶ δρύση — Γλάβρυση — Γλάβυση) καὶ στὴ φράση: Κουτογλαβᾶς. Τὸ ἐπώνυμο Κωστόπουλος (Κωσταράς) χάθηκε, γιὰτὶ στὸ Κωσταραῖικο πῆγε σῶγαμπος ὁ Μαλλιογιώργος (ἢ Κωσταρογιώργος, πατέρας τοῦ Κολίτζα).

Τὸ ὅτι στὸ πρακτικὸ ἀναγράφονται τὰ ἐπώνυμα ἢ παραλλαγμένα (ἀσυνήθιστη κατάληξη —οπουλος: Ραπτόπουλος ἀντὶ Ράπτης, Παναγοτόπουλος ἀντὶ Πανάγος, 'Αργυρόπουλος ἀντὶ 'Αργύρης) ἢ μὲ φωνητικὴ ἀπόδοση (Κατάληξη —οπουλος —οπλους, —οπλος, τζ ἀντὶ τσ: Παλιατζόπουλος ἀντὶ Παλιάτσας, Μαλιόπλος ἀντὶ Μάλλιος, 'Ασημακόπουλος ἀντὶ 'Ασημάκης, Κοτζαλόπλους ἀντὶ Κότσαλος, Καραγιαννόπλους ἀντὶ Καραγιάννης) ἢ λαθεμένα (Κοτόπωλος ἀντὶ Κωστόπουλος Κωσταράς) ἢ παρατοнисμένα (Καλάθας ἀντὶ Καλαθάς, Γλάβας ἀντὶ Γλάβας, Κάλτσας ἀντὶ Καλτσάς) ἢ «ἐξἑλληνισμένα» (Πραζέρης - Μπούρας, Κατσάνος ἀντὶ Κατσιασούνης) ἢ ὡς σύνθετα (Μαρονικολὸς ἀντὶ Μάρως), ὀφείλεται στὶς «ἐλληνικοῦρες» τοῦ γραμματικοῦ.

Στὸ πρακτικὸ δὲν ἀναφέρονται, βέβαια, ἀρκετὰ οἰκογενειακὰ. Πού εἶναι οἱ Μπακογιανναῖοι (πολύκλαδη οἰκογένεια), οἱ Γεωργανταῖοι, οἱ Μπαζιωναῖοι, οἱ Φουρλαῖοι, οἱ Βλαχαῖοι, οἱ 'Αλπογιανναῖοι κι' ἄλλοι πολλοί; Λοιπὸν: ἢ θ' ἀπουσίαζαν ἢ δὲ θὰ εἶχαν νόμιμη ἡλικία νὰ ψηφίσουν.

9. 'Ὡς ἐδῶ (πρὸς τὸ παρὸν) ἡ ἱστορία καὶ ἡ μυθολογία τοῦ Νεχωριοῦ.

"Ἦταν μιὰ ἀπόπειρα (καὶ μιὰ πρώτη δοκιμὴ) νὰ δοθεῖ συνταξιασμένη ἢ προφορικὴ παράδοση μὲ τὶς ἐλάχιστες γνωστὲς γραφτὲς μαρτυρίες.

Κι' ἂς θεωρηθεῖ ὡς μνημόσυνο εὐλαδικὸ στοὺς προγόνους μας —σ' ἐκείνους τοὺς ταπεινοὺς, τοὺς τίμιους, τοὺς τυραγνισμένους ἀνθρώπους, πού μπόρεσαν νὰ στήσουν χωριὸ καὶ ν' ἀναστήσουν Πατρίδα.

Δημ. Β. Φούρλας.

Πάτρα 1978

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΠΟΧΙΑΚΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

## Τὰ ξεφλουδίσια

του Νίκου Μπαζιωνή

“Όλες οί εποχές του χωριού αποτελούν Γραφικές εικόνες.

‘Εμείς οί παλιότεροι πολλά θυμόμαστε απ’ τη ζωή του χωριού και πρέπει να μη λησμονηθούν με την πάροδο του χρόνου και την ολόταχη εξέλιξη.

Τί να πρωτοθυμηθεί κανείς το θερισμό, το άλώνισμα, τὰ ξεφλουδίσια, τὸν τρύγο...

‘Απ’ αὐτὲς θὰ προσπαθῶ να περιγράψω τὰ ξεφλουδίσια του χωριού μας.

Πρόκειται γιὰ τὸ ξεφλούδισμα του καλαμποκιού που γίνεται τὸ τελευταίον δεκαήμερο του Αὐγούστου στο χωριό και τὸ πρώτο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου στο παλιονέχωρο. ‘Απ’ τὸ καλαμπόκι ὡς γνωστὸ γίνεται ἡ περίφημη «μπομπότα» δηλ. ψωμί ἀπὸ καλαμποκάλευρο με τὴν ὁποία ἐμεῖς ἀνατραφήκαμε.

Μόλις «στρίβει» τὸ καλαμπόκι, οἱ νοικοκυραῖοι του χωριού με τὰ μεγαλύτερα μέλη τῆς φαμελίας τους ξεκινᾶνε γιὰ τὰ «χωράφια» τους να τὸ κόψουν με τὴν καλαμποκιά και μετὰ να χωρίσουν τὸν καρπὸ, δηλ. τὸ καλαμπόκι, ἀξεφλούδιστο. Μετὰ ὅπως εἶναι τὸ βάζουν σὲ σακκιά, τὸ φορτώνουν «στὰ μπλόρια» ἢ στὰ γαϊδούρια» και τὸ μεταφέρουν στὴν αὐλὴ του σπιτιοῦ τους και τὸ σωρώνουν. Τὶς καλαμποκιὲς ἀφού ξηραθοῦν καλὰ τὶς δένουν δεμάτια και τὶς βάζουν στὴν ἀχυρώνα γιὰ «σμουῖ» τῶν βοιδιῶν κατὰ τὸ χειμῶνα και τὶς ἀρχὲς τῆς ἀνοιξῆς πού θὰ ξανασπείρουν.

‘Αφού μαζώσουν τὸ καλαμπόκι απ’ οὐλα τὰ χωράφια και τὰ γιούρτια, ἀποφασίζει ὁ καθένας να κάνει τὸ ξεφλούδισμα στὴν αὐλὴ του σπιτιοῦ του ἢ στ’ ἄλῳνι του. Γι’ αὐτὸ προσκαλεῖ τοὺς γείτονες, τοὺς φίλους, τοὺς χωριανούς να βοηθήσουν στο ξεφλούδισμα. “Όσο πολὺ καλαμπόκι και νᾶναι τελειώνει σένα δράδυ.

“Ετοι ἡ δύσκολη αὐτὴ δουλειὰ γιὰ τὸ νοικοκύρη γίνεται γλέντι και χαρὰ γιὰ ὅλους.

Στὰ ξεφλουδίσια συμμετέχουν ὅλες οἱ ἡλικίες, μικροὶ και μεγάλοι, κορίτσια και γυναῖκες, νέοι και γέροι. ‘Η πρώτη εὐκὴ πού δίνουν οἱ καλεσμένοι στο νοικοκύρη εἶναι «Νὰ χαίρισι τὰ μπιρικέτια σας».

Κάθονται γύρω - γύρω απ’ τὸ σωρὸ του καλαμποκιού και μ’ ἕνα ξύλινο σουβλὶ ξεφλουδᾶνε τὸ καλαμπόκι, ἀπὸ τὸ πᾶν μέρος του καρπού πρὸς τὰ κάτω (δηλ. πρὸς τὰ πίσω). Τὸν κεκριμπαρένιο καρπὸ τὸν πετᾶνε στὰ καραμελλωτὰ σακκιά που εἶναι τοποθετημένα και τὰ «μπούλτσια» (καλαμποκόφυλλα) και τὶς «μπέρτσες» (μεταξωτὲς κλωστὲς), τὰ βάζουν κάτω απ’ τὸ κάθισμά τους και πρὸς τὰ πίσω, γιὰ νὰ τὶς μαζέψει μετὰ ὁ νοικοκύρης. Τὰ καλαμποκόφυλλα στὰ χρόνια τῆς κατοχῆς και ἀργότερα, τὰ χρησιμοποιούσαν γιὰ τσιγαρόχαρτο. Τὶς μπερτιὲς τὶς χρησιμοποιούσαμε ἐμεῖς τὰ μικρὰ παιδιά τότε, γιὰ μουστάκια.

Πάντοτε στὶς παρέες πού ξεφλούδιζαν ὑπῆρχαν οἱ πολυλογάδες, οἱ ἀστεῖοι πού κουτσομπολεύουν τὶς χῆρες και οἱ τραγουδιστὲς. Στὰ ξεφλουδίσια παραδρίσκονταν και πολλοὶ παραθεριστὲς τοῦ χωριού. Τὰ τραγούδια πού τραγουδᾶσαν ἦσαν τῆς τάβλας και τοῦ χοροῦ, προπαντὸς δημοτικὰ. Τὰ τραγουδοῦσαν με τὸ στόμα ἢ με κανένα «φουνόγραφο» ὅπως «Σιγαλά μωρὲ σιγαλά, σιγαλά δρέχει

οὐρανός...». Τοῦτο τὸ καλοκαιράκι κυνηγοῦσα ἕνα πουλάκι..., Στὸ παλάμπρου τὴν αὐλὴ...» κ.ἄ.

Τελευταῖα στήνεται ὁ χορὸς γύρω - γύρω στο σωρὸ του ξεφλουδισμένου καλαμποκιού, στὸν ὁποῖον παίρνουν μέρος και ἀτζαμίδες χορευτὲς, διότι με τὸ χαμηλὸ φῶς τοὺς δίνεται ἡ εὐκαιρία νὰ μάθουν.

‘Εκτὸς ἀπὸ τὰ τραγούδια και τὸ χορὸ παίζεται και τὸ «δακτυλιδάκι», τὸ ὁποῖο περνᾶει ἀπὸ φούχτα σὲ φούχτα κ.λπ. ἔτσι οἱ ὥρες περνᾶνε εὐχάριστα, χωρὶς κανέναν νὰ τὸ καταλάβει.

Στοὺς ξεφλουδιστὲς ὁ σπιτονοικοκύρης, κερνάει λουκούμια, κρύο νεράκι, σταφύλια (ἂν ἔχουν γίνει), κοκόσες, ρακί, κρασί και ὅτι ἄλλο συνηθίζεται.

«Σι λὶ’ ις ὥρες και προτοῦ βγεῖ ἡ πούλια, τὰ ξεφλουδίσια τελειώνουν και ὁ κόσμος φεύγει».

‘Ανταλλάσσονται εὐκὲς «καλοφάουτου κι τ’ χρόν’ πλείοτερο — καλὸ στούμπισμα — φχαριστοῦμε νὰ χαίριστε τ’ παρὰ σας — στὶς ἀνύπαντρες ἕνα καλὸ αἰτέρ’ κι ἄλλες.

Τὶς ἄλλες μέρες τὸ καλαμπόκ’ λιάζεται, στουμπιέται γκάπα — γκούπα, γιὰ νὰ ξεχωριστεῖ τὸ καλαμποκόσπυρο ἀπὸ τὸ ρούμπαλο. Με τὸ ρούμπαλο δουλώνουμε τὶς νταμουζάνες και τὶς μπουκάλες. “‘Αμα καθαριστεῖ τὰ καλαμποκόσκυρο με τὸ κόσκινο ετοιμάζεται γιὰ τὸ Μύλο, ὁ ὁποῖος τὸ ἀλέθει σὲ ἀλεύρι, με τὸ ὁποῖο γίνεται τὸ καλαμποκίσιο ψωμί, ἡ ἀλυσμόνητη «κουρκούτ’» και οἱ πεντανόστιμες μπαμπανάτσες και προυσμπιττες. Με τὸ μπομπόταλευρο βέβαια παχαίνουν τὰ Χριστουγεννιάτικα γροῦνια. Αὐτὰ εἶναι τὰ ξεφλουδίσια του καλαμποκιού που τὸ βλέπουμε στὶς πολιτεῖες νὰ τὸ ψήνουν στὶς γωνιὲς του δρόμου οἱ καστανάδες και νὰ τὸ τρώμε γιὰ φρούτο. Θὰ τὰ ξαναποῦμε με ἄλλες γραφικὲς εἰκόνες του χωριού μας.

## ΝΕΧΩΡΙΤΙΚΗ ΘΥΜΟΣΟΦΙΑ

«Καλὴ ἡ ‘Αμερικὴ, ἀλλά... δὲν ἔχει ἴσκιο ἀπὸ πλατάνι».

Μεταπολεμικά. Κάτω ἀπὸ τὸν πλάτανο τῆς πλατείας μας ὁ γερο —Φτερούγας— ἀμίλητος, σοδαρός, με τὸ τσιμποῦκι του πάφ πούφ —παίζει ἀργὰ ρυθμικὰ τσὰκ τσὰκ τὸ κεκριμπαρένιο κομπολόγι του.

Νὰ κι’ ὁ νιόφερτος ‘Υπάλληλος:

—Γειά σου! Τάδε (αὐτοσυσταίνεται).

—Καλῶς τον, Φτερούγας!

—‘Αμερικάνος; ἀμερικάνος; (ἦταν προῖδεασμένος ὁ ἄνθρωπος πὼς τὸ Νεχώρι ἔχει πολλοὺς ἀμερικάνους).

“Όχι. Μυλωνάς!

—Μοιάζεις ὅμως γιὰ ἀμερικάνος.

—Ναί, ἔκαμα κι ἐγὼ πρὸ χρόνια στὴν ‘Αμερικὴ.

—Και γιὰτὶ δὲν κάθησες ἐκεῖ; Δὲν σοῦ ἔρεσε ἡ ‘Αμερικὴ;

—Καλὴ, πολὺ καλὴ ἡ ‘Αμερικὴ, ἀλλά... δὲν ἔχει ἴσκιο ἀπὸ πλατάνι (πού πᾶ νὰ πει πὼς στὴν ‘Αμερικὴ ἔχει μόνο δευλειὰ και ὅχι ἀνάπαυση).

‘Απάντηση πληρωμένη.

Δ.Φ.

## ΤΥΠΟΥ 700)ο

● Συνέχεια ἀπὸ τὴν 1η σελίδα.

σαι βοηθὸς στο ἔργο του Δημιουργοῦ: Ξέρεις ὅτι αὐτοὺς τοὺς κόκκους πού κρατᾶς στο χέρι, κλείνουν μέσα τους μιὰ τρομερὴ δύναμη, τὴ δύναμη τῆς βλάστησης: πού φανερώνεται ὅταν βρεθοῦν μέσα στὰ σπλάχνα τῆς γῆς. Κρατᾶς στο χέρι τὸ θαυματουργὸ κόκκο! ‘Ηταν μιὰ ἐσωτερικὴ ἱκανοποίηση και ταυτόχρονα μιὰ προσμονή, μιὰ προσδοκία.

Πόσο ἄλλαξαν σήμερα τὰ πράγματα! “Όλα τοῦτα ἔμειναν θύμησης καὶ ἀναμνήσεις. Τὶ γίνεται σήμερα; Σήμερα!

Τὸ ὄργωμα και τὴ σπορὰ τὸ κάνει ἕνα θεόρατο σιδικερὸ μὲκείνο τὸ ἀπαίσιο τσουφ - τσουκ καθὼς τὸ τρακτέρ σὰν θεριὸ κατατρώει και κατασκάβει τὴ γῆ. Αὐτὸ δὲ μοιάζει γιὰ γονιμοποίηση τῆς γῆς, ἀλλὰ γιὰ βισμὸ τῆς.

‘Η ἀναπόληση στὰ παλιά και τὰ περασμένα συνεχίζεται... “Υστερα ἔρχεται τὸ φύτρωμα, τὸ πρασίνισμα τῆς γῆς ἀπὸ τὴν ὀρμὴ τῆς βλάστησης, πού ξεκινᾶει ἀπὸ τὰ σπλάχνα τῆς γῆς, νὰ πεταχτεῖ νὰ μεγαλώσει, νὰ ὠριμάσει και νὰ κλείσει τὸ βιολογικὸ κύκλο, ὅπως γιὰ κάθε ὑπαρξη στὴ γῆ. ‘Ο νιὸς Κοσμάς τότε παρακολουθοῦσε τὰ φύτρα νὰ μεγαλώνουν και νὰ πληθαίνουν. Τὰ ἐνωθε ὅλα σὰν παιδιὰ του. Παιδιὰ του χωραφιού, πού μεγαλώνουν γρήγορα γρήγορα. ‘Ο Χειμῶνας, συνήθως βαρὺς, κρατοῦσε τὰ νέα βλαστάρια μόλις πάνω απ’ τὴ γῆ και πολλὲς φορὲς τὸ χιόνι τὰ σκέπαζε γιὰ πολὺ. Μὰ αὐτὰ περίμεναν ὑπομονετικὰ νὰ λυῶσει τὸ χιόνι, νὰ βγεῖ ὁ ἥλιος, νὰ θερμάνει τὴ Μάνα γῆ. Καὶ τότε νὰ γοῦνε πὺδ πάνω, νὰ ψηλώσουν, νὰ θεριέψουν.

Κι’ ἐρχόταν ἡ ἀνοιξη, ἡ εὐλογημένη ἐποχὴ, πού ὅλα παίρνουν πᾶν τους. Κι ὁ Κοσμάς ἔτοιμος γιὰ τὸ δοτάνισμα. Νὰ βγάλει τὰ ζιζάνια. Σήμερα και τὸ δοτάνισμα γίνεται ἀλλιῶς. Με μηχανήματα και δηλητήρια. Μπαίνει τὸ μηχανήμα και ραντίζει με τὰ ζιζαντιοκτόνα. Καὶ μονομιάς ἐξαφανίζονται τὰ ζιζάνια. Τὶ σωτήρια φάρμακα! Πόσο προόδεψε ἡ ἐπιστήμη, λένε οἱ πολλοί.

Τώρα εἶναι και κάτι ἄλλοι πού λένε, πὼς ἡ χρῆση τους μπορεῖ νὰ βλάψει και τὸν ἄνθρωπο, ἀπὸ τὰ τρόφιμα, πού πᾶνε. Αὐτὰ τὰ διαδίδει: στὶς ἐφημερίδες ὁ γέρος - Κοσμάς. Σκέπτεται ὁ γέρος - Κοσμάς μὴ και ἦταν καλύτερα νὰ φυτρώσουν ὅλα τὰ χορταρικά μαζί, λὲς και χρειάζεται τὸ ἕνα στο ἄλλο. Κι’ ἔρχεται ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος και λέει: Θὰ αὐξήσω τὴν παραγωγή μου με τὴν καταστροφὴ τῶν ζιζανίων, Νά, ναί ἔτσι; “Ισως. Πάντα σκέπτεται, ὅτι ὁ ἄνθρωπος κάνει πολλὰ, πού δρίσκονται ἔξω απ’ τὸ φυσικὸ νόμο του Θεοῦ. ‘Η σκέψη πάντα εἶναι στραμμένη στὰ παλιά καθὼς γοργὰ προχωρεῖ ἡ ἀνοιξη. Τὰ βλαστάρια μεγαλώνουν κι’ ὕστερα τὰ στάχυα, τὸ μήνυμα του καρποῦ. Στὴν ἀρχὴ πράσινα ἀγούρα σὰν ἀμούστακα παιδιά, κι’ ὕστερα χρυσοκίτρινα, χρώμα πού πρόδινε τὴν ὀριμότητα. Με πόση λαχτάρᾳ ἔβλεπε τὸ μέστωμα και τὸν καρπὸ νὰ μὴν εἶναι μιὰ ἀπλὴ ὑπόσχεση, ἀλλὰ σχεδὸν μιὰ πραγματικότητα ἀπὸ τὰ ἔγκατα τῆς γῆς με τὴν εὐλογία του Οὐρανοῦ. Με τὸ ζέσταμα του καιροῦ ὁ καρπὸς νὰ δένει νὰ σκληραίνει και ν’ ἀπλώνεται σ’ ὅλο τὸ χωράφι τὸ ἀχυρένιο χρώμα, πού ἔρχεται μεζὶ με τὸ κλείσιμο του βιολογικοῦ κύκλου. “Όλα εἶναι ἔτοιμα γιὰ τὸ θερισμό. ‘Η μεγάλη ὥρα τῆς συγκομιδῆς. ‘Η ὥρα πού ἀποτελεῖ

δικαίωση τῶν προσπαθειῶν και μόχθων του γεωργοῦ. Τὴν ὥρα αὐτὴ ὁ ἀγρότης νιώθει τὴ χαρὰ, τὴν εὐτυχία και τὴν ἱκανοποίηση του παραγωγοῦ. Τὸ ἔργο του μπροστὰ του χειρορροπιστό. Πόση χάρη και τελετουργικότητα εἶχε τότε ὁ θερισμός, τὸ δεμάτισμα, τὸ ἀλώνισμα!

Σήμερα γίνονται ἀλλιῶς. Μπαίνει στο χωράφι πάλι τὸ θεριὸ, ἡ μηχανὴ και θερίζει, ἀλώνίζει και βγάζει τὸ σιτᾶρι ἔτοιμο στο σακκί. “Όλη ἐκείνη ἡ ἱεροτελεστία τῶν παλιῶν χρόνων πᾶει ξεχάστηκε, πέρασε στὴν ‘Ιστορία. Αὐτὰ σκέφτεται ὁ γερο - Κοσμάς κι’ ἀξάφνα ἔρχεται στο νοῦ του μιὰ φευγαλέα ἰδέα. “Αν εἶναι δυνατό καμιά φορὰ ὁ ἄνθρωπος νὰ βρεθεῖ στὴν ἀνάγκη νὰ γυρίσει πίσω. Πίσω στο θερισμό, στο ἀλώνισμα με τὰ ἄλογα ἢ τὰ βόδια. “Ισως, σκέφτεται, ἂν στερῆται ὁ σύγχρονος θεός, πού κινεῖ τὰ πάντα, τὸ πετρέλαιο. ‘Ο νοὺς πᾶντα γυρισμένος στο τότε. Τότε, πού μετὰ τὸ ἀλώνισμα, στο ἀλώνι του φίλου του και γείτονα Σπύρου Πάντα γέμισε τὰ σακκιά με τὸ πεντακάθαρο σιτᾶρι. Τὸ σιτᾶρι πού ἦταν ἡ ἐκπλήρωση τῶν κόπων τῶν μηνῶν τῆς οἰκογένειας, πού ἦταν συνάμα ἡ σιγουριά γιὰ τὸ ψωμὶ τῆς χρονιάς, ἡ βάση τῆς διατροφῆς. Θυμᾶται με πόσο καμάρι πῆγαινε τὸ πρῶτο φάρωμα σταριού στο νερόμυλο του Μπάμπα - Γιῶργου, πού ἔκανε τὸ ἀγνὸ σιτᾶρι καθαρίο ἀλεύρι, ἀλεύρι 100%. Καὶ με πόση λαχτάρᾳ περίμεναν ὅλοι στο σπίτι, νὰ φᾶνε τὴν πρώτη φέτα απ’ τὸ ζεστὸ ψωμί, πού μόλις ἔδωαινε ἀπὸ τὴ γάστρα ζυμωμένο ἀπὸ τὴ γυναικα του. ‘Η γλύκα του ἦταν τόση, πού ἀπάλυνε ὅλους τοὺς κόπους πού ἔκαναν γι’ αὐτό. Καθὼς κρατοῦσε ὁ γερο - Κοσμάς στὰ χέρια του τὴν ψυχρὴ φραντζόλα τύπου 70% ἀναρωτήθηκε, γιὰτὶ τάχα σήμερα νὰ τρώμε ψωμὶ τύπου 70% και ὅχι ὅπως τότε τὸ ἀγνὸ, τὸ 100%.

‘Ο γερο - Κοσμάς ξέρει, ὅτι δὲν γυρίζει πίσω ἡ ἐποχὴ ἐκείνη, τὸ καταλαβαίνει δὲ ὅτι κατὰ τέτοιο εἶναι ἀδύνατο. ‘Απλῶς ἀναπολοῦσε τὰ χρόνια ἐκεῖνα, κομμάτι απ’ τὴ ζωὴ του.

Κεῖνη τὴ στιγμή κᾶθσαν κι οἱ ἄλλοι στο τραπέζι γιὰ φαγητό. ‘Ο ‘Αντώνης, ὁ γιὸς του εἶδε τὸ γερο - πατέρα του σὰν ἀφηρημένο και τοῦ φάνηκε σὰν νὰ ἄκουγε κάτι, πού ψιθύριζε. Τὸν ρώτησε: εἶπες τίποτα πατέρα; ‘Ο γέρος ξαφνιασθηκε και παρὰ λίγο νὰ πει: Ναί, εἶπα γιὰ τὸ ψωμὶ τύπου 100%, ἀλλὰ γρήγορα συνήρθε, ἔφτασε στὴ πραγματικότητα και ἀπάντησε: “Όχι παιδί μου κάτι σκεπτόμουνα απ’ τὰ παλιά.

Π. Βραχινὸς

## ΕΛΛΗΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ

Τ’ ὄνειρό του νὰ πᾶει στὴν ‘Αμερικὴ. Καὶ πῆγε.

Πρώτῃ μέρᾳ ξεκούραση, καλοπέραση, φαγοπότι.

—‘Ετσ’ θὰ τρώμι οὐλουένα; ρωτάει.

—‘Ετσι και καλύτερα.

Τ’ ἔρεσε.

—Σὰν τὰ γ’ρούνια θὰ γένουμι (= θὰ καλοθρεφτοῦμε), λέει.

Δεύτερῃ μέρᾳ στὰ πιάτα —δύσκολη δουλειὰ πανάθεμά τη.

—‘Ετσ’ θὰ δ’λεύουμι οὐλοένα; ἀπορεῖ.

—‘Ετσι και χειρότερα.

Δὲν τ’ ἔρεσε.

Πουδάρ’ δὲν ἀνιμέν’ (= θὰ πεθάνουμι), λέει.

Δ.Φ.

## Η ΓΕΝΙΑ ΤΩΝ ΞΩΤΙΚΩΝ

● Συνέχεια ἀπὸ τὴ 2η σελίδα.

σει τέτοιες ἀποκοτιὲς κόσμος και κοσμάκης.

‘Ο Μπαβαροθοδωρῆς —Θεὸς σ’ χωρέσ’— τονε πὼς χάθηκε;

Τὸν ἔφαγε ἡ Λάμια. Καὶ μὴν ἀκούτε αὐτοὺς, πού λένε: «δὲν εἶναι τίποτα απ’ αὐτὰ».

‘Ακούστε πρώτα πὼς πᾶει ὁ ἄνθρωπος και βγάλετε συμπέρασμα.

Στὸ Χοροστάσι, ἐκεῖ πού ἦταν τὸ μνημεῖο μιὰ βολὰ, ἦταν, λέει, μιὰ καρυδιά. “Όσοι τὴ βόδωσαν, ἔχουν νὰ λένε γιὰ τὸ μπόι της. “Ηταν ἄλλο πράμα! Δέκα ἄντρες και πάλε δὲν τὴν ἀγκάλιαζαν! Τὶ τὴν ἤθελαν ὅμως; ‘Απολαβὴ δὲν εἶχανε. “Όχι πὼς τὸ κλαράκι ἦταν ἄκαρπο, ἀλλὰ γιὰτὶ ἦταν στοιχειωμένο.

Εἶχε φωλιάσει στὴν κουφάλα της, «τὶς οἰδὶ» ἀπὸ πότε, ἡ Λάμια και ποῖος ἀνέβαινε νὰ τὴν τινάζει. Νά, γιὰτὶ δὲν ξέραν τὴν κοκκοσιά της.

Κι ἅμα καμιά βολὰ τὰ δασκαλούδια, διαβαίνοντας απ’ τὸ σχολεῖο τὴν πετροδόλαγαν γιὰ νὰ γκρεμίσει καμιά, τ’ ἀπόπειραν τὰ γερόντια, πού κάθονταν στον ἥλιο και κουβέντιαζαν.

—Στὸ διάλολο ἀπὸ κεί, παλιοπαῖδα, και θὰ σὰς φάει ἡ Λάμια!

Κι ἔμεναν τὰ λιανόπαιδα με ἀνοιχτὸ τὸ στόμα, κοιτάζοντας ὀλολαχτάρᾳ τὸ κλαρί. Καὶ πῆφτανε τὰ σύμπολα απ’ τὰ παραλυμένα χέρια τους, γιὰτ’ ἤξεραν Λάμια τί θὰ πει. ‘Ηταν ξεσκολισμένα στὰ δαιμονικά ἀπὸ τὴ Βάβω τους.

—Στὸ διάλολο ντε! Ξεκουμπιστεῖτε απ’ αὐτοῦ...

Καὶ τὰ φοβέριζαν κουνώντας τὶς ἀγκλίτσες τους. Καὶ τὸ ‘θαναν στὰ πόδια τὰ μαυρόπαιδα, ὅχι γιὰ νὰ γλιτώσουν τὸ ραβδί, ἀλλὰ γιὰτὶ τοὺς φαίνεται, πὼς ἔδωσαν τὴ Λάμια τάχα, μες τὴν κουφάλα τῆς θαθιά, π’ ἄρχιζε ν’ ἀναδεύεται. Κι ὅσα καρύδια ἔπεφταν απ’ τὸν ἄγέρα τ’ ἀποχινόπωρο, κανέναν δὲν τὰ μάζωνε. Τὰ ‘παῖνε ἡ βροχὴ και πῆγαιναν στο ρέμα.

Σὰ θὰ ‘φικαναν τῆς ‘Εκκλησιᾶς. τὸ τέμπλο, εἶπαν, νὰ τὴν κόψουν. Καὶ τὴ δουλειὰ τους νὰ ‘καναν κι ἀπὸ τὴ Λάμια νὰ σωθοῦν, πού κόνεψε μέσα στὴ μέση του Χωριοῦ.

Καλὰ τ’ ἀποφασίσανε. ‘Αλλὰ ποῖος εἶχε τὴν καρδιά τεκεοῦρι νὰ τῆς βάλει;

“Όλοι ἀποτραβήχτηκαν. Καὶ κάποιοι παλικαράδες, πού ‘λεγαν, πὼς τάχα δὲν πιστεύουν σ’ αὐτὰ και τάχα δὲν φοβούνται, τραβῆξαν τὴ νουρούλα τους ἀπὸ τοὺς πρώτους πρώτους.

—Δὲν εἶναι τίποτα απ’ αὐτὰ, μὰ: ἂν στὰ χίλια ἕνα ὑπάρχει κατιτί; Τὶ γίνεται; “Όποιος φυλάει τὰ ρούχα του...

“Ας λείπουν οἱ παλικαριὲς.

‘Ο Μπαβαρῆς δὲ σκιάχτηκε.

Θὲς ἡ καριδά του τὸ ‘λεγε, θέλεις; τῆς Παναγιάς ἡ πιθηρριά τὸν ἔφαγε, πὼς τάχα κοβόταν γιὰ τὴν ‘Εκκλησία τὸ δέντρο και θὰ τὸν φύλαγαν απ’ τὸ στοιχεῖο οἱ “Αγιοι, τὴν ἔκοψε. Μὰ κόβοντας τὸ δέντρο, ἀρρώστησε βαρὶά και πέθανε. Πᾶει κι αὐτὸς κοντὰ του. Τὸν ἔφαγε ἡ Λάμια.

Καλὰ ὁ Μπαβαροθοδωρῆς, ἂς ποῦμε, πὼς τὴν πείραξε και δίκια τὸν ‘κδικήθηκε. “Αμ ὁ Τζαγιῶργος, τὶ τῆς ἔκανε και τὸν ξιλοπήρε; Γύριζε, λέει, ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴ Χαρατσῆ. Πῆγε νὰ δέσει τ’ ἄλλογο. Σὰν ἔφτασε στο «κλούρ», τὸ νεκροταφεῖο —τότε ὁ δρόμος διάβαινε μέσα απ’ αὐτό— πετιέται μιὰ μεσόκοπη γυναῖκα απ’ τὰ κιβούρια μέσα και τοῦ πηδάει καθάλλα.

(Συνεχίζεται)